

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

ПРОТОКОЛ*

от проведен на 16 май 2019 г.

ИНФОРМАЦИОНЕН СЕМИНАР

Възможности за подкрепа по подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства“ от ПРСР 2014-2020

Информационният семинар се състоя на 16 май 2019 г., в Интернет - кафе Galaxy, село Чалъкови, община Раковски

В работната среща участие взеха експерти на Звеното за управление (ЗУ) на НСМ, фермери от ромската общност от община Раковски, представители на Фондация „Земята източник на доход“, членуваща в НСМ още от 2007-201 и МЗХГ.

Присъстващите бяха запознати с целите, приоритетите и дейностите от работата на ЗУ на НСМ към ПРСР 2014-2020, включени в презентацията.

Като основни цели на информационния семинар бяха посочени: достигане до ромската общност-фермери с информация за възможностите, които подмярка 6.3 на ПРСР 2014-2020 предоставя за подкрепа на: икономическото развитие и укрепването на малките земеделски стопанства като устойчиви и жизнеспособни единици; за ускоряване на тяхната модернизация и технологично обновление, както и за подобряване на опазването на околната среда и борба с климатичните промени; прилагане на ефективен подход, отговарящ на техните нуждите за формиране на базови познания по: подготовка за кандидатстване и изготвянето на бизнес план, изпълнение на проекти, отчитане, мониторинг, контрол; представяне на конкретна добра практика по подмярката за най-пряко достигане на посланията до потенциалните бенефициенти от ромската общност; популяризиране дейността на НСМ и ЗУ; набиране на идеи за бъдещо сътрудничество между целевата група на семинара и ЗУ в рамките на НСМ.

Звеното за управление на НСМ и експертният екип са избрани след проведена тържна процедура на УО към МЗХГ. Договорът между МЗХГ и изпълнителя е сключен след взето решение през 2018 г.

Целите, които УО е заложил към ЗУ в проекта, е да се осигури приемственост и плавен преход с дейностите, които е извършвало предходното ЗУ на НСМ с дейностите по настоящия проект.

Дейностите, които са заложени в рамките на четиригодишния период на проекта на ЗУ на НСМ, са съгласно техническата спецификация на МЗХГ. Експертният състав на ЗУ се състои от ключови и неключови експерти, както и регионално представителство

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

в 28 административни области. В сайта на НСМ има пълна информация за екипа, както и контакти с 28 регионални координатори.

Звеното има ангажимент предварително да планира, подготвя, тематично да структурира и организира всички дейности в тясна координация и комуникация с УО.

Структурата на НСМ, взаимовръзките между ЗУ и УО, както и със заинтересованите страни на НСМ са зададени в Програмата за развитие на селските райони. Важно е да се отбележи, че самото структуриране, кой с кого и как комуникира и кой кого представлява, както и в какво качество, е зададено в Програмата.

Идеята е съвместно с управляващия орган да се разработи Мрежата, да се укрепи нейния капацитет и да стане мрежата такава, каквато е в другите европейски страни, т. е. да се чува думата ѝ, решенията които излизат от нея и се подават към УО да добавят полезност, както за членовете, така и за УО.

По отношение на членовете на НСМ, както беше посочено, е широко отворена за всички. Членове на мрежата могат да бъдат физически и юридически лица, всяка институция, административна структура, граждански организации, мрежи, общини, МИГ и др. лица, които са заинтересовани от участие в развитието на селските райони. Членството се заявява писмено, чрез попълване на заявка за членство. За подадените заявки за членство не е предвидена процедура за одобрение, не са предвидени критерии за селекция и всеки, който подаде заявка ще бъде одобрен. Също така, не се заплаща членство, не се заплаща участие на членовете в различни мероприятия и дейности, които се финансират от самото ЗУ, като тематични работни групи, заседания, срещи, семинари и други такива събития, които ще бъдат организирани от ЗУ.

Членовете получават актуална информация, свързана с Програмата за развитие на селския район и нейното прилагане, могат да участват в работни групи, където могат да дават мнение по различни въпроси, могат да участват в информационни събития/обучения и различни дейности, които са от обхвата на проекта на ЗУ и пр.

Дейностите, които трябва да изпълни звеното за управление са осигуряване на регионално представителство на НСМ, провеждане на работни/информационни срещи, семинари, конференции, обучения, ТРГ, проучвания, изследвания, анализи, организиране на различни събития в общини в селските райони, дейности, свързани с популяризиране и разпространение на добри практики, разработване на теми касаещи иновации и пр.

Семинарът продължи с представянето на добра практика на реализиран проект от първия прием по подмярка 6.3 на ПРСР 2014-2020. Първо бе представен профила на бенефициента (възраст, пол, местоживееене, семеен статус, опит в земеделието, образование и компетентности), след това информация за земеделската дейност преди кандидатстване по подмярка 6.3 (регистриран земеделски производител от 22.04.2013 г.; производствено направление - сектор „Плодове и зеленчуци“; мащаб - през стопанската 2015/2016 отглежда върху собствена земя 8,142 дка череша и 1,499 дка сливи; местонахождение на стопанство - землището на село Лясково, общ. Стара Загора; обща

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

площ на стопанството от 9.641 дка; попада в планински район; обезпечение с производствени активи - не притежава собствена селскостопанска техника; управление - сама ръководи и управлява стопанство, няма назначен производствен персонал; начин на реализация на собствената прясна продукция - на местен пазар; др. законови изисквания - регистрирана е в ОДБХ и води дневници за растителна защита, но земеделското стопанство и дейността не съответства на стандартите и изискванията за: опазване компонентите на околната среда, безопасност на труда и не отговаря напълно на стандартите и фитосанитарните изисквания). Посочено бе, че проектът е изпълнен, получена е субсидията и бенефициентът е в период на мониторинг. Представени бяха инвестициите и дейности по проекта, включващи: увеличаване размера на стопанството (от 9.641 дка на 13.641 дка), чрез създаване на 4 дка нови трайни насаждения с череша сорт Сумит и Суит харт; подобаване на механизация на стопанството чрез закупуване на трактор, модел LTZ 55 к.с; достигане на съответствие със Стандартите на Общността - закупуване на сертифициран овощен посадъчен материал; закупуване на работно облекло, които са доказани със становище на БАБХ; повишаване на знанията и уменията чрез обучение по основните проблеми на опазване на околната среда в земеделието - чрез получаване на консултантски пакет ТП 2 по подмярка 2.1.2 „Консултантски услуги за малки земеделски стопани“ от ПРСР 2014-2020.

В презентацията на подмярка 6.3 от ПРСР 2014-2020 беше предоставена възможност на всички участници да задават въпроси паралелно с представянето на различна информация, благодарение на което бе постигната богата интерактивна дискусия и разиграване на множество реални примери с данни от стопанствата на участниците.

Като основни акценти в представянето на подмярката могат да бъдат посочени:

- пояснения във връзка с дефиницията за „малко стопанство“, като целта на подмярката е всеки, който получи помощта да стане по-устойчив и да се разрасне, като може да избира между 4 опции, в зависимост от профила на стопанина: ако е в сектор растениевъдство - може само с растениевъдство да нараства; ако е в сектор животновъдство - може само с животни да нараства; ако е смесено стопанство - може и в двете направления да нарасне (култури и животни), като нарастването трябва да е с 2000 евро СПО.
- за онагледяване на нарастването на СПО и как се определя СПО за допустимостта при кандидатстване, беше представена прилаганата таблица за изчисляване на СПО. С примери беше демонстрирано какво е СПО, как се изчислява и се представиха различни варианти за изчисляване с данни от стопанствата на присъстващите. Бяха обсъдени резултатите за изчисленото СПО и беше обърнато внимание, че е необходимо стопанството да се доближава към 7 999 евро СПО, тъй като има по-голям шанс при класацията, а и за да е икономически жизнеспособно.
- общият размер на финансовата помощ за един кандидат е не повече от левовата равностойност на 15 000 евро, която се изплаща на два транша: първият е в размер на 10 000 евро и се изплаща в срок до един месец след сключване на административния договор с ДФ „Земеделие“; вторият е в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

- размер на до 5 000 евро и се изплаща след точни и коректно изпълнение на заложените и постигнатите цели на бизнес плана. Това означава да се е увеличило самото стопанство; да са направени заложените инвестиции; да е преминало необходимото обучение. Пояснено бе, че обучението е безплатно и може да бъде заявено в НССЗ, която подготвя още и безплатно бизнес-планове на кандидатите по подмярка 6.3. Дори и да не се кандидатства по подмярката, малките стопанства също могат да преминават обучение по безплатните консултантски пакети на НССЗ.
- беше пояснено, че при изчислението на СПО влиза цялото стопанство, както и това на съпруг/ата, ако и тя/той има. Така, ако двете СПО-та общо са над 7 999 евро, то тогава кандидатът е недопустим.
- за да бъдат допустими кандидатите е необходимо те да са регистрирани земеделски производители, да имат минимум 33% доход от земеделска дейност за предходната година, договорите за собственост/аренда/наем на земята за предходната година трябва да са регистрирани в общинската служба по земеделие, животновъдният обект трябва да е регистриран по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност за предходната календарна година.
- Допустимо е да се правят промени в намеренията, но задължително за промените трябва да бъде уведомяван ДФ "Земеделие". Не уведомяването на ДФ "Земеделие" е един от най-често срещаните проблеми. Друг проблем е забравянето за подаване на заявка за плащане. Много хора често забравят, че се движат по този договор и има една основна дата, датата, на която ДФ „Земеделие“ трябва да дойде и да провери коректното и точно изпълнение на бизнес плана и тя е обвързана с второто плащане от 5 хил. евро. Един месец преди тази дата трябва да бъде пусната заявка към ДФ „Земеделие“ за второто плащане, след което те идват на проверка.
- приоритетните сектори, които ще се подпомагат са плодове, зеленчуци, етерично-маслени и животновъдство.
- трите критерии за подбор на проектни предложения по подмярка 6.3, съответната тежест (точки) и начин на изчисляване са: 1/ Проекти, които се изпълняват в сектор "Животновъдство", "Плодове и зеленчуци" и "Етерично-маслени култури"; 2/ Проекти на кандидати, чиито стопанства са сертифицирани за биологично производство на земеделски продукти и храни; 3/ Проекти на земеделски стопанства в планински райони
- нарастването на стопанството задължително трябва да бъде в приоритетните сектори, изброени в Приложения 10.
- начинът на кандидатстване е чрез ИСУН, за което е необходим електронен подпис /„КЕП“ на кандидата или когато проектното предложение се подава от упълномощено лице - трябва да се приложи изрично нотариално заверено пълномощно и формулярът се подписва с КЕП на упълномощеното лице. Който няма КЕП, може да се обърне за съдействие към НССЗ (споделяйки, че

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

- повечето малки стопанства упълномощават експертите на НССЗ) и че кандидатстването, комуникацията и одобрението също става изцяло чрез ИСУН, няма разхождане по администрацията и боравене с хартиени документи, а всичко става по електронен път и изпращане/прилагане на сканирани документи.
- Представено беше изискването към бизнес плана, който трябва да съдържа поне една инвестиция в дълготрайни материални (ДМА) и/или нематериални активи с единична цена не по-малка от 700 лева, свързани със земеделската дейност на стопанството.
- необходимо е бенефициентите да са запознати със заключения с ДФЗ административен договор за подпомагане, за да може да спазва всички изисквания и срокове до последния ден на мониторинг, за да е изряден и да не търпи санкции или да се налага да връща субсидия.

В рамките на семинара се проведе експертна дискусия на ЗУ на НСМ с Фондация „Земята – източник на доходи“ и с представителя на УО на ПРСР 2014-2020. В рамките на тази дискусия за набиране на идеи участниците изразиха:

- удовлетворение от вниманието;
- достъпния начин на общуване;
- удобния формат на срещата (близо до тях, в позната обстановка, програма- не ги отделя от ежедневните земеделски задачи в активния сезон);
- необходимост и желание за др. такива срещи (при възможност в рамките на следващ панаир АГРА, за да могат да видят новостите);
- позитивна оценка за наличието на специална програма за малките стопанства с предложение за запазване след 2020 г. и идея за тема на ТРГ - малки стопанства;
- трудностите от административната тежест с предложение за намаляване в бъдеще;
- недостатъчния бюджет, достигащ до малка част малки стопанства и тежкия приоритет за биологично, който могат да покрия малко производители в началото, а нямат познанията за неговото спазване в периода на мониторинг (очакване за санкции, поради неспазване и липса на съветник след изпълнението);
- трудностите при реализация на продукцията с предложение за тема на ТРГ за къси вериги на доставка.

*Настоящият протокол е изготвен на база съгласуван с участниците в събитието стенографски протокол.